

רעפ 35049-07-25 - יניב בן חיים נ' מדינת ישראל

בבית המשפט העליון

רע"פ 35049-07-25

לפני: כבוד השופט חאלד כבוב

המבקש: יניב בן חיים
נגד

המשיבה: מדינת ישראל
בקשת רשות ערעור על פסק דינו של בית המשפט המחוזי מרכז-לוד (כבוד השופטים ש' בורנשטין, ד' ארד-איילון וע' מיכלס) בע"פ 54176-02-25 מיום 06.07.2025
בשם המבקש: עו"ד נתנאל יעקב-חי

החלטה

בקשת רשות לערער על פסק דינו של בית המשפט המחוזי מרכז-לוד (כבוד השופטים ש' בורנשטין, ד' ארד-איילון וע' מיכלס) בע"פ 54176-02-25 מיום 06.07.2025, בגדרו נדחה ערעור המבקש על גזר דינו של בית משפט השלום ברחובות (כבוד השופטת ק' וקסלר) בת"פ 22581-02-24 מיום 22.01.2025.

תמצית העובדות הצריכות לעניין

1. המבקש הורשע, בהתאם להודאתו מיום 26.06.2024, בביצוע שלוש עבירות של קשירת קשר לפשע, לפי סעיף 499(א) לחוק העונשין, התשל"ז-1977 (להלן: חוק העונשין); שתי עבירות של גניבת רכב, לפי סעיף 413ב לחוק העונשין; וסיוע לגניבת רכב, לפי סעיפים 413ב ו-31 לחוק העונשין. זאת, בגין מעשים שביצע, במסגרת קשר שנקשר עם אחר שזהותו אינה ידועה, לגניבת כלי רכב משטחי מדינת ישראל ולהעברתם לשטחי הרשות הפלסטינית. כן הודה והורשע המבקש בעבירה של הסעת תושב זר שלא כדין לפי סעיף 12א(ג)(1) לחוק הכניסה לישראל, התשי"ב-1952, במסגרת כתב אישום נוסף שצורף להליך לבקשתו ביום 30.12.2024.

2. יצוין, כי בתסקירי שירות המבחן שהוגשו לעניין עונשו, לא בא השירות בהמלצה לענישה שיקומית, והמליץ על "ענישה מוחשית בדמות מאסר בעבודות שירות וכן הטלת מאסר מותנה לצורך הרתעה".

עמוד 1

בגזר דינו, העמיד בית משפט השלום את מתחם העונש ההולם ביחס לעבירות התיק העיקרי על 26 עד 50 חודשי מאסר, לצד ענישה נלווית; וביחס לתיק שצורף ממאסר של חודשים ספורים, כולל בדרך של עבודות שירות, ועד 12 חודשי מאסר בפועל, לצד ענישה נלווית. בתוך כך, עמד בית המשפט על הצורך בענישה משמעותית ומרתיעה, הן בעבירות גניבת כלי רכב - נוכח קלות ביצועו, כמו גם הקושי באיתור העבריינים, והנזקים העקיפים הרבים שהן מסבות; הן בעבירת הסעת שוהה זר - בין היתר על רקע המצב הביטחוני ששרר בעת ביצוע העבירה, אשר בוצעה יומיים לאחר פרוץ מלחמת 'חרבות ברזל'. ביחס לנסיבות ביצוע העבירות בתיק העיקרי, בית המשפט עמד על כך ש"ה[מבקש] כנראה אינו מהוגי התוכנית העבריינית, אך חלקו בביצוע העבירות אינו שולי ואת גניבת כלי הרכב או ניסיון הגניבה, ביצע בעצמו והכול באירועים סמוכים ותוך גילוי תעוזה של ממש וגרימת נזק משמעותי".

3. ביחס לקביעת העונש בגדרי המתחם, שקל בית המשפט את הודאת המבקש; את נסיבותיו האישיות, לרבות מצבו הנפשי; ואת דבר קיומן של הרשעות קודמות, אם כי בעבירות מסוג שונה. במכלול השיקולים, העמיד בית המשפט את עונשו של המבקש בתחתית המתחם שנקבע, כך שהלה ירצה מאסר בפועל למשך 28 חודשים, בניכוי ימי מעצרו, לצד ענישה נלווית.

4. המבקש ערער על גזר הדין לבית המשפט המחוזי, וכן ביקש לאפשר לו לחזור בו מהודאתו. בתוך כך, טען כי הבין מדברי הסניגור ובית המשפט שאין לו ברירה אלא להודות, וכי אם יעשה כן יוכל להימנע מריצוי עונש מאסר. בית המשפט המחוזי דחה את הבקשה לחזרה מהודיה, תוך שקבע כי לא הונחה תשתית עובדתית מינימלית להוכחת אחת מהעילות הנדרשות בפסיקה. כך, ביחס לעילת הכשל בייצוג, צוין כי המבקש לא צירף לבקשתו את עמדת סניגורו הקודם, כנדרש בדין; וכי על-פי הפסיקה, לצורך הוכחת עילה זו נדרשת התנהלות חריגה מצד הסניגור, כאשר המלצתו להודות במיוחס לנאשם והערכתו כי הדבר יוביל לעונש מקל, אינם עולים כדי כשל כאמור. ביחס לעילת הפגם ברצון החופשי, נקבע כי התנהלות המבקש ונסיבות המקרה בכללותן, מצביעות על כך שהודאתו ניתנה מרצון החופשי, במסגרת ההסדר הדיוני שהושג בין הצדדים לתיקון כתב האישום. הודגש, כי בשום שלב במהלך הישיבות שהתקיימו לאחר הודאתו, המבקש לא ביקש להוכיח את חפותו, לא טען לכל פגם שנפל בהודאתו ולא ביקש לחזור ממנה. על-כן, ונוכח עיתוי הבקשה רק לאחר מתן גזר הדין ובשלב הערעור, צוין כי מתעורר החשש שהבקשה נובעת - אך ורק - מחוסר שביעות רצונו של המבקש מתוצאות ההליך.

5. ביחס לעונשו של המבקש הוטעם, כי לא התקיימה חריגה ממדיניות הענישה הנוהגת המצדיקה את התערבות ערכאת הערעור בעונש, תוך שנקבע כי "חרף ניסיונו של ה[מבקש] לצמצם את מידת אשמתו באירועי הגניבה [...], הרי שהיקף וטיב מעורבותו [...] מלמדים כי במעשיו סייע באופן משמעותי וחיוני להגשמת התכנית לגניבתם"; וכי בית משפט השלום כבר שקל נסיבותיו האישיות, עת מיקם עונשו בתחתית המתחמים שנקבעו.

6. מכאן הבקשה שלפניי, אשר הוגשה ביום 14.07.2025 על-ידי המבקש בעצמו, ולצידה בקשה לעיכוב הליכים ולמינוי סניגור ציבורי. בהודעה מטעם הסניגוריה הציבורית מיום 21.07.2025 צוין, כי

לאחר שהמבקש יוצג בערכאות מטה על-ידי עורכי-דין מטעם הסניגוריה הציבורית, לא נמצא לנכון להגיש בשמו בקשת רשות ערעור, וזו הוגשה על-ידו באופן עצמאי. בסופו של דבר הותירה הסניגוריה לשיקול דעת בית המשפט את שאלת מינויו של סניגור ציבורי גם ביחס לבקשה דנן.

7. בהחלטתי מיום 21.07.2025 הוריתי על מינוי סניגור ציבורי למבקש, תוך שציינתי כי זאת נעשה "בעיקר משום האמור בתסקיר שירות המבחן על אודות מצבו הבריאותי של המבקש וטענותיו בדבר חוסר יכולתו הכלכלית"; ומבלי להביע כל עמדה באשר לסיכויי הבקשה. כן הוריתי על הגשת בקשה ערוכה כדבעי; ועל עיכוב ביצוע עונש מאסרו של המבקש עד להחלטה אחרת. בהמשך, התבקשתי מספר פעמים לדחות את המועד להגשת נימוקי הבקשה לצורך עריכת חוות דעת הנוגעת למצבו הנפשי של המבקש; וביום 14.09.2025 הוגשו נימוקי הבקשה, אך נעדרי כל אזכור לחוות דעת כזו.

8. בנימוקי הבקשה נטען כי הודאת המבקש, שניתנה לטענתו בעצת סניגורו ובית המשפט, לא ניתנה מרצון כן וחופשי, אלא מתוך ניסיון "לשתף פעולה" עם ההליך המשפטי במטרה לשוב בהקדם לשגרת חייו. זאת, בפרט בראי מצבו הנפשי, הפוגע לטענתו ביכולתו לגבש רצון עצמאי וחופשי. נטען, שיש לראות במבקש כמי שביקש לחזור בו מהודאתו עוד בטרם מתן גזר הדין בעניינו, נוכח התבטאויותיו הן בפני בית המשפט הן בפני שירות המבחן, במסגרתן "הביע, בשפתו וביכולתו הדלה בשים לב למגבלותיו, את אי הודאתו באשמה". באשר לעונשו, עתר המבקש להמרתו לתשעה חודשי מאסר בדרך של עבודות שירות, בהתאם להמלצת שירות המבחן; נוכח מצבו הנפשי המורכב; ובשל הצורך לטפל בילדיו. המבקש טען כי ראוי להמיר את מאסרו לכזה שניתן יהיה לרצותו בדרך של עבודות שירות נוכח קרבתו לרף העליון האפשרי לכך, תוך שצוין, ככל הנראה בטעות, כי הוטל בעניינו עונש מאסר של 12 חודשי מאסר בפועל (חלף 28 חודשי המאסר שהוטלו עליו, כמתואר).

דין והכרעה

9. לאחר עיון, מצאתי כי דין הבקשה להידחות.

10. כידוע, התערבות בית משפט זה במסגרת בקשת רשות ערעור ב'גלגול שלישי', שמורה אך למקרים בהם מתעוררת שאלה משפטית עקרונית החורגת מעניינם הפרטי של הצדדים, או כאשר מתעורר חשש לעיוות דין או אי צדק חמור שנגרם למבקש (ראו, מיני רבים: רע"פ 27376-12-24 דראי נ' מדינת ישראל, פסקה 7 (15.12.2024)). אכן, לאחר שהוגשה בקשת המבקש סברתי כי נוכח מצבו ונסיבותיו האישיות, כמו גם עונשו הצפוי, יש מקום שהלה ייוצג על-ידי עורך דין במסגרת ההליך דנן. עם זאת, לאחר קריאת נימוקי הבקשה, שוכנעתי שאין הצדקה כלשהיא להתערבות בעניינו משכלל טענותיו הן טענות ערעוריות במהותן, הנטועות בדלת אמות עניינו הפרטני, בלבד.

11. אף לגופו של עניין, בבחינת 'למעלה מן הצורך', לא מצאתי שנפלה כל שגגה בדחיית בקשת המבקש לאפשר לו לחזור בו מהודאתו בבית המשפט המחוזי. כידוע, סעיף 153 לחוק סדר הדין הפלילי [נוסח משולב], התשמ"ב-1982, מסמך את בית המשפט להתיר, בכל שלב של ההליך, חזרה

מהודיה, וזאת "מנימוקים מיוחדים שיירשמו". בפסיקה התבססו שלוש עילות מרכזיות להתיר לנאשם לחזור בו מהודאתו, והן: פגם ברצון החופשי; כשל בייצוג המשפטי; ורצון כן בחשיפת האמת העובדתית (ע"פ 5373/23 פלוני נ' מדינת ישראל, פסקה 12 (10.10.2024); רע"פ 8741-06-25 סצ'קו נ' שב"ס, פסקה 12 (18.06.2025)). כן נקבע שקיימת חשיבות רבה לשאלת עיתוי הבקשה, כאשר ככל שהבקשה נעשית לאחר מתן גזר הדין או בשלב הערעור, ידו של בית המשפט תהיה 'קפוצה' הרבה יותר, נוכח החשש שחזרת הנאשם מהודאתו נובעת משיקולים טקטיים, חשש המשפיע גם על היכולת ליתן אמון בטענותיו (ע"פ 8777/18 פלוני נ' מדינת ישראל, פסקה 11 (29.10.2019)).

בבקשה שלפניי נטען כי "לא ניתן לשלול את טענתו [של המבקש - ח' כ'] כי עשה כן [הודה באשמה - ח' כ'] לאחר שהרגיש כי אין לו ברירה אחרת [...]". ברם, כפי שציין בצדק בית המשפט המחוזי, לא די בטענות בעלמא, שכן הנטל להוכיח את התקיימות העילות המצדיקות חזרה מהודיה מוטל על המבקש - נטל אשר נקבע כי לא הורם על-ידו.

12. אשר לעיתוי הגשת הבקשה, זו הועלתה רק לאחר מתן גזר הדין, בשלב הערעור לבית המשפט המחוזי. בהקשר זה, אין בידי לקבל את טענת המבקש כי ניתן לראות בהתבטאויותיו במסגרת ההליך בבית משפט השלום כ'חזרה מהודיה' בטרם מתן גזר הדין, מקום בו לא הוגשה לבית המשפט כל בקשה מפורשת בזמן אמת. אף בית המשפט המחוזי עמד על הקושי המתעורר מהעלאת טענה כזו בדיעבד, המעוררת ספק ביחס למניעיו של המבקש.

13. ביחס לעונשו של המבקש, כלל לא נטען, וממילא לא הוכח, שהעונש שהוטל בעניינו סוטה באופן קיצוני ממדיניות הענישה הראויה או הנוהגת, באופן המצדיק התערבותו החריגה של בית משפט זה ב'גלגול שלישי' (ראו, מיני רבים: רע"פ 976-09-25 כהן נ' מדינת ישראל, פסקה 13 (21.09.2025)). יתרה מכך, הנסיבות שפורטו בבקשה כבר נשקלו על-ידי בית משפט השלום בעת מתן גזר הדין, במסגרתו הוצב עונשו בתחתית המתחם. לאחר שבית המשפט המחוזי לא מצא להתערב בעונשו של המבקש, לא מצאתי גם אני כי מתקיימת הצדקה כלשהי להתערבות ב'גלגול שלישי' כאמור.

14. הבקשה נדחת בזאת. המבקש יתייצב לשאת בעונש המאסר בפועל שהוטל עליו ביום 17.11.2025, בהתאם להנחיות שנקבעו בפסקה 21 לפסק-דינו של בית המשפט המחוזי.

ניתנה היום, ה' חשוון תשפ"ו (27 אוקטובר 2025).

חאלד כבוב
שופט

עמוד 4

